

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 786/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., zastúpeného advokátskou kanceláriou HKP Legal, s. r. o., Sasinkova 6, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Kubovič, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 99/2009 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 177/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2014 doručená sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou HKP Legal, s. r. o., Sasinkova 6, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Kubovič, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 99/2009

a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 177/2013.

Zo sťažnosti vyplýva:

„Sťažovateľ... je navrhovateľom v právnej veci proti odporcom... o zaplatenie 32.225,15 € s prísl., vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica... pod spisovou značkou 12C/99/2009 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici... pod spisovou značkou 15Co/177/2013...

Súd prvého stupňa... rozhodol rozsudkom zo dňa 06. marca 2013 č. k. 12C/99/2009-357 tak, že návrh... v celom rozsahu zamietol.

Voči... rozsudku... podal navrhovateľ... odvolanie... Odvolací súd... rozhodol... tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

V odôvodnení čo do vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu a len zopakoval jeho argumentáciu, ktorú v zásade rozšíril výlučne o podrobný opis skutkového stavu, nevysporiadal sa však náležitým spôsobom s právnou argumentáciou navrhovateľa obsiahnutou v odvolaní.

Sťažovateľ nepovažuje argumenty porušovateľov jeho základného práva obsiahnuté v predmetných rozsudkoch... za dostatočne presvedčivé a vyvracajúce jeho tvrdenia.

Sťažovateľ naďalej trvá na svojich tvrdeniach prezentovaných v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa... “

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ takmer doslova cituje odvolanie, ktoré podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 12 C 99/2009-357 zo 6. marca 2013.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

„Súdy oboch inštancií sa zároveň pri rozhodovaní o veci nevenovali posúdeniu skutočnosti, či vznesenie námietky premlčania zo strany odporcov (primárne odporcu v 6/ rade) nebolo v rozpore s dobrými mravmi (v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), nakoľko výlučne odporca v 6/ rade spôsobil (zapríčinil), že sťažovateľ si svoj nárok na náhradu škody nemohol uplatniť skôr, resp. pokiaľ by odporca v 6/ rade predložil sťažovateľovi včas správnu účtovnú závierku, ku škode by nedošlo vôbec...

V demokratickej spoločnosti nie je možné akceptovať stav, kedy spoločnosť s ručením obmedzeným v dôsledku vlastných pochybení odmieta vylúčenému spoločníkovi vyplatiť vyrovnací podiel v zákonnej... výške... vylúčeného spoločníka niekoľko rokov zavádza... a nakoniec vznesie námietku premlčania, aby vyrovnací podiel vylúčenému spoločníkovi nemusela vyplatiť v správnej výške.

... súde odmietli tvrdenia navrhovateľa bez akéhokoľvek racionálneho právneho zdôvodnenia, z tohto dôvodu ani nie je možné zaujať stanovisko k obom rozsudkom v časti titulu nároku na náhradu škody, keďže súde len skonštatovali, že nezdieľajú právny názor navrhovateľa bez uvedenia presvedčivého dôvodu.

V odvolaní sťažovateľa voči Rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 06.03.2013 č. k. 12C/99/2009-357, bola voči argumentom prvostupňového súdu použitá dôkladná a podrobná skutková i právna protiargumentácia.

Krajský súd však na odôvodnenú argumentáciu žiadnym spôsobom neprihliadol, ani sa s ňou v odôvodnení nevysporiadal. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje ani stopy po tom, že by sa pri rozhodovaní o odvolaní voči rozhodnutiu prvostupňového súdu odvolací súd argumentáciou navrhovateľov zaoberal.

Odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní navrhovateľov arbitrárne a formalisticky.

Argumentáciu súdov oboch inšancií sťažovateľ považuje za excesívne formalistickú a neprípustnú... rozhodnutia súdov s veľmi chabým a neuceleným odôvodnením vykazovali až znaky nezáujmu o objasnenie skutkového stavu prejednávanej veci, dokonca až v intenzite porušenia § 1 OSP, Súde tak konali v rovine skutkového objasnenia a aj právneho posúdenia vo vzťahu k právam sťažovateľa zjavne arbitrárne (§ 205a ods. 1 písm. a/ OSP). Odôvodnenie súdov z väčšej časti pozostáva z opakujúcich sa tvrdení odporcov. Samotné odôvodnenie súdov je v mnohých aspektoch minimálne prekvapivé, ale predovšetkým nelogické.

Súde tak jednostranne a účelovo prihliadali na argumenty a dôkazy, na ktoré poukazovali odporcovia, pričom vôbec nezohľadnili niektoré skutočnosti uvedené sťažovateľom, ktoré by skutočne a pravdivo objasnili skutkový stav. Súde sa v tomto smere dopustili aj kardinálnej chyby, ktorá založila neodstrániteľnú tzv. inú vadu konania, a to nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí. Týmto konaním došlo k odňatiu práva na prístup k súdu

a porušení zásady rovnosti účastníků konania, keďže súdy za svoje pojali výhradne tvrdenia odporcov.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutí potvrdzuje aj skutočnosť, že súdy sa nedostatočne vysporiadali s jednotlivými skutkovými okolnosťami uvedenými sťažovateľom. Konajúce súdy sa s právami sťažovateľa vysporiadali len veľmi frázovito a povrchno...

Porušenie základného práva sťažovateľa vlastníť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľ vidí v skutočnosti, že súdy oboch inšancií svojím postupom a aplikáciou zákona (najmä príslušných ustanovení Obchodného zákonníka) na prejednávany prípad odňali sťažovateľovi možnosť účinne sa domáhať svojho majetku, ktorý by mu inak mal prislúchať.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„ 1. Základné právo sťažovateľa – P. K... na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu Banská Bystrica a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici porušené.

2. Základné právo sťažovateľa – P. K... vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Okresného súdu Banská Bystrica a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici porušené.

3. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 06. marca 2013 č. k. 12C/99/2009-357 a Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27. augusta 2014 č. k. 15Co/177/2013-403 ruší a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi – P. K... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- Eur..., ktoré sú mu Okresný súd Banská Bystrica a Krajský súd v Banskej Bystrici povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Banská Bystrica a Krajský súd v Banskej Bystrici sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 99/2009 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 177/2013.

Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 99/2009-357 zo 6. marca 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol návrh sťažovateľa na náhradu škody. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 15 Co 177/2013-403 z 27. augusta 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 99/2009

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený namietat' porušenie svojich základných práv v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, o čom sťažovateľ vedel, odvolanie podal a krajský súd o ňom rozhodol. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 177/2013

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde a že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenia o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať (napr. III. ÚS 124/08).

Ústavný súd nie je vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09 atď.).

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí okrem iného obsahovať odôvodnenie návrhu. Ústavný súd s poukazom na citované ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde zdôrazňuje, že je povinnosťou sťažovateľa, ktorý sa so sťažnosťou obráti na ústavný súd, aby túto náležite odôvodnil. Z odôvodnenia sťažnosti musí byť zrejmé, v čom konkrétne sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv.

Sťažovateľ odôvodnil svoju sťažnosť tým, že nepovažuje argumenty krajského súdu obsiahnuté v jeho rozsudku za dostatočne presvedčivé, trvá na svojich tvrdeniach obsiahnutých v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, ktoré cituje, a rozsudok krajského súdu považuje za arbitrárny a formalistický. Sťažovateľ okrem týchto všeobecných tvrdení o porušení jeho základných práv a množstva judikátov ústavného súdu, na ktoré odkazuje, neuvádza žiadnu konkrétnu argumentáciu, na základe ktorej by ústavný súd mohol dospieť k záveru o porušení označených základných práv sťažovateľa. Táto skutočnosť je sama osebe dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ sťažovateľ iba opätovne uvádza námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania krajským súdom na základe ním podaného odvolania proti rozsudku okresného súdu, a požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jeho právnym posúdením nároku na náhradu škody, stavia tak ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v systéme všeobecného súdnictva, ktorá mu však neprináleží vzhľadom na čl. 124 ústavy. Podľa uvedeného článku ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ústavnosti. Skutočnosť, že okresný súd a krajský súd vo svojich rozsudkoch vyslovili

právne závery, s ktorými sťažovateľ nesúhlasí, nezakladá bez ďalšieho oprávnenosť ústavnej sťažnosti, sama osebe nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

K tvrdeniu sťažovateľa, že k porušeniu jeho základných práv malo dôjsť tiež tým, že krajský súd neskúmal, či vznesenie námietky premlčania zo strany odporcov nebolo v rozpore s dobrými mravmi, ústavný súd uvádza, že túto skutočnosť sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu neuviedol.

Ak sťažovateľ v odvolaní neuviedol dôvody, ktoré uvádza v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, nesplnil základný ústavný predpoklad na to, aby bola založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde. Podľa citovaných noriem ústavný súd poskytuje ochranu označeným základným právam, ak o tejto ochrane nerozhoduje iný súd. Iný súd však musí mať na poskytnutie takej ochrany podnet predpísaný zákonnou úpravou konania pred ním, v tomto prípade to bolo odvolanie, v ktorom mohol sťažovateľ namietať rozpor námietky premlčania s dobrými mravmi. Sťažovateľ tak neurobil a tento nedostatok v odvolaní nemožno naprávať alebo nahrádzať sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd pripomína, že krajský súd konal o odvolaní v spore, v ktorom zodpovednosť za výsledok konania spočíva predovšetkým na účastníkoch konania, ktorí sú povinní tvrdiť a dokazovať opodstatnenosť uplatneného nároku na súdnu ochranu, čo platí v celom rozsahu aj pre odvolacie konanie. Neunesenie tejto zodpovednosti sa nedá obísť tak, že účastník sporu sa namiesto na všeobecný súd obráti so sťažnosťou na ústavný súd, a pritom na taký postup nebol žiaden ústavne akceptovateľný dôvod.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že niet žiadnej spojitosti medzi postupom krajského súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014